Пролетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 69 (7510) СЕРАДА 14 ЛІПЕНЯ 1943 г.

Беларусы! Хавайце сваё дабро ад гітлераўскіх разбойнікаў. Ні грама хлеба акупантам!

Партызаны! Зрывайце злачынныя намеры гітлераўцаў, перашкаджайце ім забіраць ураджай. Біце фашысцкую зграю, руйнуйце варожыя тылы.

НІЧОГА НЕ ДАВАЦЬ НЯМЕЦКІМ АКУПАНТАМ

Нямецкія акупанты ўсімі сіламі і сродкамі імкнуцца прымусіць беларускі народ працаваць на фашысцкую зграю. Чаго толькі не прыдумляюць гітлераўскія бандыты, якія толькі не пускаюць правакацыі, каб ператварыць беларусаў у маўклівых рабоў, а іх працу, увесь скарб іх, забраць сабе.

Як груганнё, наляцела фашысцкая зграя на Беларусь і насаджае так званы свой «новы парадак» — парадак заняволення, грабяжу, здзекаў і смерці для беларускага народа.

Гітлераўцы са скуры лезуць, прыдумляюць рознага роду махінацыі, выдаюць рознага роду «загады», па якіх магчыма было-б рабаваць беларускі народ. І яны рабуюць па загадах і без загадаў, рабуюць кожнага, рабуюць да апошняга зерня, да ніткі.

Зараз гітлераўцы квапяцца на новы ўраджай, які паспеў, які пачынаюць убіраць сяляне-беларусы.

Нямецкія рабаўнікі і грамілы яшчэ з вясны сталі рыхтавацца, вышукваць усялякія камбінацыі, каб лепш ашукаць, каб мацней абрабаваць селяніна-беларуса.

Свой зладзейскі рабаўнічы план яны прыкрываюць «новымі зямельнымі рэформамі». У мінулым годзе гітлераўцы прымусілі працаваць у так званай абшчыне. Нямецкія рабаўнікі меркавалі, што гэта дасць ім магчымасць беспераШкодна, без усякага супраціўлення выкачваць сельскагаспадарчыя прадукты ў насельніцтва. Але бандыты пралічыліся. Яны сустрэліся з арганізаванай масай сялян, якія ўсімі мерамі зрывалі намеры гітлераўцаў.

У гэтым годзе акупанты прыдумалі другое. Яны даводзяць планы да кожнага двара ў паасобку. Гітлераўскія акупацыйныя ўлады пры гэтым папярэджваюць, што той, хто не будзе ў тэрмін і поўнасцю выконваць усіх распараджэнняў па здачы сельскагаспадарчых прадуктаў, той будзе канчаткова пазбаўлены карыстання зямлёю.

Вось яны, стваральнікі «новага парадку»! Сапраўдных гаспадароў—беларускіх сялян яны пазбавілі зямлі. Аснову багацця—зямлю акупанты зрабілі сваёй уласнасцю. Яны стварылі сотні маёнткаў на Случчыне, Віцебшчыне, Магілёўшчыне, у Баранавіцкай і другіх абласцях Беларусі. З вялікімі цяжкасцямі праводзіла сяўбу беларускае сялянства. І вось, калі паспеў ураджай, банда нямецкай навалачы папярэджвае, што той, хто не будзе аддаваць ёй апошні кавалак хлеба, будзе пазбаўлены зямлі.

Гітлераўскія бандыты імкнуцца абрабаваць беларускае сялянства, пазбавіць яго зямлі, яны прымушаюць здаваць столькі, колькі селянін ні ў якім разе не збярэ.

Ні аднаго грама хлеба акупантам! — вось важнейшая задача кожнага беларуса, які вырашчваў сваімі рукамі ўраджай, праліваў пот на сваіх палетках.

Родныя браты і сёстры! Увесь беларускі народ! Убірайце свой ураджай, абмалочвайце і хавайце яго падальш ад рабаўнікоў—нямецкіх акупантаў! Не даць чужынцам ніводнага грама хлеба—такую задачу павінны паставіць сабе кожны двор, кожны селянін, кожная вёска.

Нямецкія каланізатары адабралі ў сялян зямлю і настваралі памешчыцкіх маёнткаў, у якіх пад пагрозай смерці прымушаюць працаваць нашых братоў і сёстраў, матак і бацькоў. У гэтых маёнтках хлеб вырашчаны крывёю, слязамі, потам і мазольнымі рукамі нашых родных і блізкіх. Усё, што вырашчана на беларускай зямлі, павінна належыць толькі беларускаму народу.

Вось чаму баявая задача кожнага партызанскага атрада дапамагаць усякімі сродкамі сялянам, каб не даць гітлераўцам магчымасці вывозіць хлеб у сваё фашысцкае логава—Германію ці скарыстоўваць для акупацыйных орд, якія знаходзяцца на нашай зямлі. Не даць акупантам хлеба, мяса і іншых сельскагаспадарчых прадуктаў—гэта значыць падрываць іх эканамічныя рэсурсы, падрываць іх сілы. Хлеб з памешчыцкіх маёнткаў патрэбна адбіраць і хаваць для патрэб партызанскіх атрадаў, раздаваць на сховішча навакольнаму насельніцтву.

Ні аднаго грама хлеба нямецкім акупантам! Штодзённымі і моцнымі ўдарамі па тылах ворага, зрывам усіх мерапрыемстваў, якія праводзяць нямецкія мярзотнікі, падтачваць іх сілы, абяскроўліваць іх. Шкодзіць ворагу на кожным кроку—баявая задача партызан і партызанак, кожнага патрыёта нашай радзімы.

Удары нашай авіяцыі па войсках і аэрадромах праціўніка

У ноч на 9 ліпеня авіяцыя дальняга дзеяння прадаўжала наносіць удары па войсках і тэхніцы праціўніка на Орлоўска-Курскім і Белгародскім напрамках. Нашы лётчыкі атакавалі скапленні нямецкай пяхоты, танкаў і аўтамашын каля чыгуначных станцый і рачных пераправаў. У выніку бамбардыроўкі праціўніку нанесены сур'ёзныя страты. Усе нашы самалёты вярнуліся на свае аэрадромы.

* * *

У ноч на 10 ліпеня авіяцыя дальняга дзеяння прадаўжала наносіць удары па войсках і тэхніцы праціўніка на Орлоўска-Курскім і Белгародскім напрамках. Нашы паветраныя сілы бамбардыравалі таксама аэрадромы праціўніка. Знішчана і пашкоджана вялікая колькасць бамбардыроўшчыкаў і знішчальнікаў, якія знаходзіліся на зямлі. Два нашы самалёты не вярнуліся з баявога задання.

Бамбардыроўка нашай авіяцыяй чыгуначнага вузла Белгарад

У ноч на 11 ліпеня наша авіяцыя бамбардыравала чыгуначны вузел Белгарад, дзе наглядалася вялікае скапленне эшалонаў праціўніка. У выніку бамбардыроўкі ўзнік вялікі лік пажараў. Экіпажы нашых самалётаў наглядалі шматлікія выбухі, у тым ліку адзін выбух вялікай сілы. Усе нашы самалёты вярнуліся на свае аэрадромы.

АД СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

Аператыўныя зводкі за 9, 10, 11 і 12 ліпеня

На працягу 9 ліпеня нашы войскі на ОРЛОЎСКА-КУРСКІМ і БЕЛГАРОДСКІМ напрамках вялі баі з праціўнікам, які прадаўжаў наступленне вялікімі сіламі пяхоты і танкаў. На працягу ўсяго дня нашы паветраныя сілы вялі жорсткія баі з шматлікай авіяцыяй праціўніка. Наша авіяцыя, забяспечваючы свае войскі ад налётаў авіяцыі праціўніка, адначасова наносіла магутныя штурмавыя і бомбавыя ўдары па баявых парадках яго наступаючых войск.

Па няпоўных даных нашымі войскамі на Орлоўска-Курскім і Белгародскім напрамках за дзень боя падбіта і знішчана 193 нямецкія танкі. У паветраных баях і зянітнай артылерыяй збіты 94 самалёты праціўніка.

* * *

10 ліпеня нашы войскі на ОРЛОЎСКА-КУРСКІМ і БЕЛГАРОДСКІМ напрамках адбівалі шматлікія атакі вялікіх сіл праціўніка.

Наша авіяцыя прадаўжала наносіць масіраваныя ўдары па баявых парадках наступаючых нямецкіх войск і прыкрывала свае войскі на полі бою ад налётаў авіяцыі праціўніка.

Нашымі войскамі на Орлоўска-Курскім і Белгародскім напрамках за дзень баёў падбіта і знішчана 272 нямецкія танкі. У паветраных баях і зянітнай артылерыяй збіты 83 самалёты праціўніка.

Па ўдакладненых даных за 9 ліпеня нашымі войскамі падбіта і знішчана не 193 нямецкія танкі, як паведамлялася раней, а 223 танкі і ў паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта не 94 нямецкія самалёты, а 144 самалёты праціўніка.

* * *

11 ліпеня нашы войскі на ОРЛОЎСКА-КУРСКІМ і БЕЛГАРОДСКІМ напрамках працягвалі адбіваць атакі танкаў і пяхоты праціўніка.

Нашымі войскамі на Орлоўска-Курскім і Белгародскім напрамках за дзень баёў падбіта і знішчана 162 нямецкія танкі. У паветраных баях і зянітнай артылерыяй збіт 31 самалёт праціўніка.

* * *

12 ліпеня нашы войскі прадаўжалі весці баі з праціўнікам на ОРЛОЎСКА-КУРСКІМ і БЕЛГАРОДСКІМ напрамках. Асабліва ўпорныя баі ішлі на Белгародскім напрамку.

Нашымі войскамі на Орлоўска-Курскім і Белгародскім напрамках за дзень баёў падбіта і знішчана 122 нямецкія танкі. У паветраных баях і зянітнай артылерыяй збіта 18 нямецкіх самалётаў.

Па ўдакладненых даных за 11 ліпеня на Орлоўска-Курскім і Белгародскім напрамках у паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіт не 31 нямецкі самалёт, а 71 самалёт праціўніка.

* * *

На Орлоўска-Курскім напрамку праціўнік, не дасягнуўшы поспеху за ўсе дні наступлення, 11 ліпеня зноў спрабаваў вялікімі сіламі прарваць совецкую абарону. Немцы адначасова ўвялі ў бой да 400 танкаў і вялікую колькасць пяхоты. Байцы Н-скага злучэння адбілі жорсткую атаку праціўніка. Усе наступныя атакі гітлераўцаў таксама праваліліся. К канцу дня праціўнік быў адкінуты на ранейшыя пазіцыі, пакінуўшы на полі бою многа падбітых і спаленых танкаў. За дзень бою толькі на гэтым участку знішчана звыш 2.000 салдат і афіцэраў праціўніка.

На другім участку вялікая група нашых самалётаў учора зранку нанесла ўдар па танкавай дывізіі праціўніка, якая рыхтавалася атакаваць нашы пазіцыі. У выніку налёту штурмавікоў знішчана некалькі дзесяткаў варожых танкаў, рассеяна і часткова знішчана да двух палкоў нямецкай пяхоты. Атака немцаў была сарвана. Скарыстаўшы дэзарганізацыю сярод нямецкіх войск на гэтым участку фронта, нашы часці атакавалі гітлераўцаў і выбілі іх з двух населёных пунктаў.

На Белгародскім напрамку нашы войскі працягвалі весці ўпорныя баі з праціўнікам. Раніцай немцы пачалі моцны артылерыйскі абстрэл нашых пазіцый. Потым вялікія сілы танкаў і пяхоты праціўніка перайшлі ў атаку ў некалькіх напрамках. На пазіцыі Н-скай часці наступала больш 100 варожых танкаў. У выніку бою нашы байцы знішчылі 34 танкі, 3 бронемашыны і 14 гармат праціўніка. Гарматны разлік гвардыі сержанта тав. Смародзіна агнём з адкрытай пазіцыі спаліў 4 і падбіў 3 нямецкія танкі тыпа «Тыгр».

Совецкая авіяцыя прыкрывае з паветра наземныя войскі і наносіць цяжкія ўдары па тэхніцы і жывой сіле немцаў.

* * *

На Орлоўска-Курскім напрамку 12 ліпеня нашы часці адбівалі атакі праціўніка Атакі праціўнік вёў не такімі вялікімі сіламі, як гэта было ў папярэднія дні. За 7 дзён напружаных баёў гітлераўцы панеслі вялікія страты. Адчаяўшыся прарваць совецкую абарону, 12 ліпеня немцы імкнуліся палепшыць свае пазіцыі на асобных участках фронта. На адным участку пяхота і танкі праціўніка некалькі раз пераходзілі ў атакі, але паследаваўшым затым контрударам совецкіх байцоў немцы былі адкінуты на ранейшыя рубяжы. Знішчана да 1.000 варожых салдат і афіцэраў, 17 танкаў, 6 гармат, 25 кулямётаў і мінамётная батарэя праціўніка.

На Белгародскім напрамку 12 ліпеня працягваліся жорсткія баі. Танкі і пяхота праціўніка падтрыманая артылерыяй і авіяцыяй, на працягу дня неаднаразова атакавалі нашы пазіцыі. Не дабіўшыся поспеха на адным участку, немцы пераносілі ўдары на другі. Аднак усе варожыя атакі пацярпелі няўдачу.

Падраздзяленне пад камандаваннем гвардыі капітана тав. Даценка адбіла дзве жорсткія атакі немцаў і знішчыла звыш батальёна гітлераўцаў. Н-ская танкавая часць нанесла раптоўны фланговы ўдар па наступаючаму ворагу і знішчыла 46 нямецкіх танкаў. Да палка нямецкай пяхоты і 30 танкаў атакавалі пазіцыі, якія абараняў батальён, дзе камандзірам гвардыі капітан тав. Бельгін. На працягу дванаццаці гадзін гвардзейцы адбівалі атакі гітлераўцаў. Страціўшы 15 танкаў і звыш 500 салдат і афіцэраў, праціўнік быў вымушаны адступіць. На мінах, якія былі ўстаноўлены сапёрамі падраздзялення, дзе камандзірам тав. Іўчар, за два дні падарваліся 8 нямецкіх танкаў.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Нямецкі самалёт «Хейнкель-111», збіты нашымі знішчальнікамі.

Дзейнічаць зваротліва, няўлоўна

Не так даўно гітлераўцы сфабрыкавалі лістоўку і раскідалі яе ў некаторых раёнах Беларусі. У гэтай лістоўцы нібыта ад імя совецкіх ваенных улад партызанам прапануецца спыніць дзеянні па аднаму і дробнымі атрадамі, аб'еднацца ў вялікія атрады і чакаць адзінага загаду зверху.

Бязглуздая правакацыя немцаў відавочна. Дарэмна яны стараліся. Правакацыя акупантаў правалілася ганебна, з трэскам. Няма дурных. Кожны партызан на практыцы пераканаўся, што немца трэба біць усімі спосабамі; дзейнічаць і вялікімі атрадамі, і дробнымі групамі, і па аднаму. І наадварот, партызаны ведаюць, да чаго прыводзіць грамоздкасць, скучанасць партызанскіх атрадаў. Пакажам на практыцы. Пачнем з адмоўных метадаў барацьбы.

У раёне Л. базіравалася некалькі партызанскіх атрадаў са штабамі, з абозамі і баявой тэхнікай. Аб гэтым даведаліся немцы і кінулі супроць гэтых атрадаў вялікія рэгулярныя часці з танкамі, артылерыяй.

Некалькі дзён не сціхалі баі. Вораг быў узброены да зубоў. Партызанскія атрады былі амаль акружаны. Здавалася, выхаду няма. Праўда, можна было прарвацца з баямі, але шкада было кідаць баявую тэхніку і абозы. Выратавала партызан толькі тое, што немцы дрэнна арыентаваліся ў мясцовасці, яны далі маху—не закрылі праходу ў Н-скім пункце. Праз гэтыя вароты і хлынулі партызаны з акружэння.

Гэта быў суровы ўрок. Усе ўбачылі — далей такімі метадамі дзейнічаць нельга. Трэба перабудоўваць работу па-іншаму. Скопішча, грамоздкасць — непрыгодна ў партызанскай барацьбе. Вялікія злучэнні мы разбілі на атрады, групы. Вынікі гэтай перабудовы бліскучыя. Невялікія групы дзейнічаюць больш гнутка, зваротліва, няўлоўна. Пакажам гэта на прыкладах, на фактах.

Група партызан пад камандаваннем кемлівага камандзіра Аляксандра непрыкметна прабралася ў Н-скі раённы цэнтр. У памяшканні райвыканкома была нямецкая камендатура.

Партызанскі налёт быў такім нечаканым і маланкавым, што немцы не паспелі схапіцца за зброю. Камендатура была разгромлена. 46 разбойнікаў-эсэсаўцаў ляглі трупамі. Партызаны захапілі трафеі і вярнуліся ў свой атрад.

У раёне К. абстаноўка склалася так: пад напорам пераважных сіл праціўніка невялікі партызанскі атрад вымушан быў адступіць. Адступаць рашылі з хітрасцю. Атрад разбіўся на дзве групы. Як толькі сцямнела, адна група пайшла ў засаду, другая стрымлівала націск немцаў, з баямі адступала, заманьвала немцаў у лес. У лесе партызаны рассеяліся. Немцы лікавалі. Яны лічылі, што партызаны разгромлены і праследваць іх няма сэнсу. Задаволеныя і бесклапотныя акупанты вярталіся назад, у Н-скі раённы цэнтр. Гэтага і чакала група партызан пад камандай тав. Д., якая была ў засадзе. Як толькі немцы дайшлі да гэтага месца — секанулі партызанскія аўтаматы, грымнулі гранаты. Ураганны агонь абрушыўся на галовы нямецкіх разбойнікаў. Немцы так разгубіліся, што кідалі зброю і ўцякалі хто куды. 76 гітлераўцаў было знішчана. Партызаны страт не мелі.

Там, дзе трэба дзейнічаць некалькімі атрадамі, адмаўляцца ад гэтага нельга. Толькі кожную аперацыю трэба прадумаць да дробязі, усё ўзважыць, знайсці правільную лінію, разумнае рашэнне. Аднак, ні ў якім разе нельга базіравацца атрадам у адным месцы.

Надзвычай хітра была праведзена вялікая аперацыя партызанскіх атрадаў у мястэчку У. Тут размяшчаўся вялікі нямецкі гарнізон. Напасці на яго рашылі такім метадам. Адзін партызанскі атрад адкрыў па нямецкаму гарнізону гарматны і мінамётны агонь, як быццам падрыхтоўка да атакі. Другі партызанскі атрад у гэты-ж час зайшоў зусім з другога боку. З гэтага боку нямецкіх салдат, апрача вартавых не было. Немцы ўсе сілы сканцэнтравалі там, дзе чакалася наступленне партызан пасля артылерыйскай падрыхтоўкі. Такім чынам, партызанскі атрад, які пайшоў у абход мястэчка, зняўшы нямецкіх вартавых, уварваўся ў мястэчка без баёў. Без малейшага супраціўлення партызаны праніклі ў варожы гарнізон, разграмілі штаб, склады, захапілі каштоўныя дакументы і зніклі.

Яшчэ адзін характэрны эпізод вялікага бою. Немцы ў раёне С. кінулі супроць партызан 35 танкаў, 18.000 салдат і афіцэраў. Партызаны разбіліся на атрады, на групы і заманілі праціўніка ў лясы, у балоты. Немцы загрузлі з сваёй тэхнікай. Партызаны з засад, з канаў, з хмызнякоў білі акупантаў, а самі страт не мелі. Артылерыст Аляксей падбіў тры нямецкія танкі і дзве бронемашыны. Немцы ў гэтым баю толькі забітымі страцілі звыш 400 салдат і афіцэраў. Яшчэ больш было параненых прышэльцаў. Восем дзён акупанты вазілі раненых у Мінск у шпіталь.

Я мог-бы прывесці мноства прыкладаў, калі 2—3 партызаны наносяць ворагу такія адчувальныя ўдары, што цэлы атрад не заўсёды можа правесці такую ўдалую аперацыю. Нашы партызаны-падрыўнікі, дзейнічаючы малымі групамі, пусцілі пад адкос дзесяткі нямецкіх эшалонаў з жывой сілай і тэхнікай.

Нямала прыкладаў, калі група ў 5—7 партызан непрыкметна пранікае да варожых штабаў, закідвае іх гранатамі, знішчае гітлераўцаў.

Па дарозе Мінск—Слуцк ішлі нямецкія аўтамашыны. Група партызан пад камандаваннем Івана А. з засады знішчыла гэтыя машыны і ўсіх немцаў, якія ехалі на машынах. Партызаны прынеслі ў атрад: 1 мінамёт, 4 кулямёты, 28 вінтовак і іншую зброю.

Нам зусім зразумела, чаму немцы так слязліва просяць партызан еднацца ў вялікія злучэнні чакаць нейкага загада зверху.

Чакаць—здрада перад радзімай. Немца трэба біць усюды, усімі метадамі, усімі сродкамі, біць у любую пору года—зімою і ўлетку.

ІВАН В.,
камісар партызанскіх атрадаў, ордэнаносец.

Новыя злачынствы акупантаў

Пад пагрозай смерці немцы вывозяць совецкіх людзей у Германію

Нядаўна камендант Парыцкага раёна выдаў такі загад:

«На падставе распараджэння нямецкага камандавання, загадваю: усім мужчынам з 1910 па 1922 год нараджэння ўключна з'явіцца на пераўлік на зборныя пункты г. Парычы і м. Шацілкі (указваюцца воласці). За няяўку на пераўлік—расстрэл».

Беларусы ўжо добра ведаюць кошт усім гэтым нямецкім загадам і таму большасць мужчын пайшла ў лясы. Нязначная-ж частка пад пагрозай расстрэлу з'явілася на зборныя пункты. Тут усім адразу стала зразумела, што гэта за «пераўлік». Пад канвоем людзей заганялі на баржы, дзе таксама стаяла ўзмоцненая варта. Вечарам наступнага дня 300 палоннікаў было адпраўлена ў Бабруйск, а адтуль на катаржную працу ў Германію.

Самыя агідныя і злачынныя метады прымяняюць гітлераўскія бандыты, каб як мага больш вывезці беларусаў на катаргу. У Калінкавіцкім раёне працавала так званая «медыцынская камісія» па адбору рабочай сілы ў Германію. Але ніхто, вядома, не пайшоў на камісію. Тады фашысты пайшлі на новую махінацыю. Яны заявілі, што «набор рабочай сілы ў Германію спынены», што ўсе мужчыны, якія засталіся дома, могуць спакойна працаваць на сваіх гаспадарках. Тым часам карныя атрады пачалі акружаць вёскі і хватаць усё насельніцтва. Так карнікі гвалтоўна забралі ўсё працаздольнае насельніцтва вёсак Буда, Смалянка і інш. Эшалон, якім адпраўлялі нявольнікаў у Германію, суправаджала моцная нямецкая варта і два самалёты.

Так праклятыя фашысцкія акупанты наводзяць на Беларусі свой «новы парадак».

ПАЛЕСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.
(Наш кар.).

БАЯВАЯ ПЯЦЁРКА

На лясной палянцы ажыўленне. Партызаны становяцца ў строй. Камандзір атрада звяртаецца да нас:

— Вораг узмацніў рух на чыгунцы. Трэба спыніць яго.

Камандзір абыходзіць рады партызан і выбірае для выканання задання мяне, Леаніда Б., Уладзіміра Т., Леаніда Х. і тав. Г. Усе мы ў мінулым чыгуначнікі.

Раніцай наша група рушыла ў далёкі шлях. Толькі мы адыйшлі ад размяшчэння атрада, як паблізу вёскі У. наскочылі на варожую засаду. Я голасна падаю каманду:

— Першы ўзвод справа, другі злева, акружай, знішчай гадаў!

Вораг не разгадаў нашай хітрасці і пачаў уцякаць.

Далейшы шлях наш быў цяжкім. Ішлі толькі лясамі і балотамі, але нішто не магло нас спыніць. На месцы аперацыі мы разведалі абстаноўку. Ноччу ўзламалі кладовую і, забраўшы шанцавы інструмент, пачалі разбіраць чыгуначнае палатно.

Работа скончана. Чакаем поезда. Пачуўся шум цягніка. Мы абрадаваліся. На поўным хаду поезд ляціць на тое месца, дзе, замест рэек, ляжаць толькі шпалы... Вагоны ператвараюцца ў кучу метала і дрэва. Усхваляваныя мы вярнуліся назад. Пагоня, якую арганізавалі за намі немцы, засталася дзесьці далёка адзаду.

Прайшло некалькі дзён, і наша пяцёрка зноў атрымала заданне—узарваць варожы эшалон на другой чыгунцы. Першай перашкодай да чыгункі нам была рака Б. З цяжкасцю, пры дапамозе плыта, пераправіліся мы праз яе. Падыходзім да чыгункі, чуем, як праз кожныя 15—20 мінут ідуць да фронта варожыя эшалоны.

На гэты раз мы перш за ўсё ўзламалі кладовую і забралі інструмент. Праўда, нам імкнуліся перашкодзіць паліцэйскія. Іх абстралялі нашы два Леаніды. Двух паліцэйскіх забілі, астатнія разбегліся.

Пачалі разбіраць рэйкі. Міма нас прайшлі два эшалоны. Другі эшалон ужо ішоў па рэйках, якія трымаліся на адным кастылю. Нарэшце работа скончана. Хутка паказаўся поезд. Вось імчыцца чорнае страшыдла... Адзін міг — і паравоз злятае з рэек. За ім, набягаючы адзін на другі, пераварочваюцца пад адкос вагоны і платформы.

Мы ўжо збіраліся адыходзіць, калі ўбачылі другі эшалон, які на вялікай хуткасці ішоў ад фронта. Машыніст пачаў тармазіць, калі за 100 метраў убачыў на шляху абломкі разбітага эшалона. І гэты эшалон паляцеў пад адкос.

На зваротным шляху мы спыніліся каля ракі Б. адпачыць. Нечакана навокал пачуліся стральніна і крыкі немцаў. Наш кулямётчык Валодзя Т. знішчыў 8 фашыстаў. Хутка наступіла ноч. Пад прыкрыццём цемры мы фарсіравалі раку і вярнуліся ў атрад.

ПЕТР Е.,
камандзір групы падрыўнікаў.
МАГІЛЕЎСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

Людзі нашага горада

Яны прышлі з горада: Аляксандр Савацееў, Анатоль Чыгір, Марыя Шэўчук. Прышлі ў партызанскі атрад. Камандаванне пазнаёмілася з людзьмі і прыняла іх у атрад. З гэтага часу яны, усе трое, сталі разведчыкамі ў горадзе Б.

Горад яны добра ведалі і непрыкметна для нямецкіх вартавых пранікалі туды. З горада яны прыносілі каштоўныя весткі аб нямецкіх войсках, выносілі адтуль махорку, мыла, нямецкую літаратуру, розныя загады нямецкага камандавання. Часам яны выводзілі адтуль па аднаму і групамі сваіх, совецкіх людзей. Праз сваіх людзей партызаны арганізуюць у горадзе некалькі дыверсій на прадпрыемствах.

Нейкі здраднік выдаў явачную кватэру разведчыкаў. Аднойчы, калі яны зноў прышлі ў горад, немцы акружылі дом. Анатоль Чыгір выняў пісталет і сказаў таварышам:

— Вы паспрабуйце вырвацца; я буду разганяць гестапаўцаў.

І як толькі ў дзвярах паказаўся нямецкі афіцэр, Анатоль стрэліў у яго. Аляксандр і Марыя ў гэты час кінуліся праз вакно. Але слаўныя разведчыкі былі схоплены гітлераўцамі. Анатоль адстрэльваўся. Фашысты пачалі біць з аўтаматаў па дому. Яны ранілі партызана і захапілі яго.

Доўга мучылі і катавалі фашысцкія звяры адважных совецкіх патрыётаў.

— Дзе партызаны? — дамагаліся яны.

Совецкія людзі маўчалі. Яны рашылі загінуць, але не выдаць сваіх таварышаў.

Нямецкія каты арыштавалі бацьку, маці, жонку і брата Аляксандра.

— Усе яны будуць расстраляны,—заявіў начальнік гестапо,—калі вы не скажаце нам усяго.

Партызан быў непахісны. Мужна трымала сябе ўся сям'я Савацеева. На адной з вочных ставак маці сказала Аляксандру:

— Не здраджвай таварышам, сынок. Загінь, але чэсна, каб цябе не праклінал і.

Усе родныя Аляксандра загінулі на шыбеніцы. Яго-ж самога гітлераўскія людаеды яшчэ доўга катавалі, здзекваліся з яго і, нічога не дабіўшыся, расстралялі.

Стойкімі і адданымі сваёй радзіме аказаліся і сябры Аляксандра. Ні слова не выказалі яны. Слаўная совецкая дзяўчына Марыя Шэўчук геройска прыняла смерць. Каты яе павесілі. Анатоль Чыгір быў расстраляны. Але ніхто з іх не скарыўся фашысцкім нягоднікам.

Памяць аб загінуўшых партызанах — Аляксандру Савацееве, Анатолю Чыгіру, Марыі Шэўчук назаўсёды застанецца ў народзе. Таварышы не забудуць сваіх бясстрашных разведчыкаў.

Г. ШЧАРБАТАЎ.
МІНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

Узарвалі эшалон з гаручым

За час барацьбы ў глыбокім варожым тыле падрыўнікі атрада, якім камандуе тав. Ш., набылі вялікі вопыт па ўзрыву нямецкіх воінскіх эшалонаў.

Чаго толькі не прыдумляюць немцы, каб беспераш кодна правезці да фронта важныя грузы! Але партызаны навучыліся разгадваць варожыя задумы. Нядаўна немцы накіравалі да фронта эшалон з гаручым. Яны пільна яго ахоўвалі, правяралі чыгунку. Дарма! Бясстрашныя народныя мсціўцы ўзарвалі і гэты нямецкі эшалон.

Гомельская вобласць.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Разведчыкі падраздзялення старшага лейтэнанта П. Л. Нек расава дзесяткі разоў хадзілі ў тыл праціўніка, прыносілі важныя весткі, прывялі 10 «языкоў». НА ЗДЫМКУ: Разведчыкі, фарсіруючы раку Н., накіроўваюцца на выкананне баявога задання.

ПАРТЫЗАНСКАЯ КЕМЛІВАСЦЬ

Даў мне аднойчы камандзір заданне ўзарваць і падпаліць склад з нарабаваным у сялян хлебам. Цяжка мне было выконваць такое заданне — хлеб наш родны, беларускі паліць,—ды лепш было спаліць яго, чым аддаць праклятаму чужынцу.

— Колькі людзей табе ў дапамогу даць?—спытаў камандзір.

— А ніводнага мне не трэба. Сам спалю,—параздумаўшы, сказаў я.

— Справа твая.

Адпусціў мяне камандзір, і я падаўся да станцыі, дзе быў склад. Немцы той хлеб ужо для адпраўкі ў Германію падрыхтавалі. Па дарозе зайшоў у вёску да свайго чалавека. Узяў у яго каняку, узваліў на воз два мяшкі з пшаніцай і еду.

— Куды едзеш? — пытаецца ў мяне вартавы каля станцыі.

— Нарыхтовачку вязу. Як тут да склада праехаць?

— Шнэль, шнэль, а то адпраўляць заўтра будзем. А склад вунь ён, — паказаў вартавы.

Пад'ехаў я да склада, а там немцаў ды паліцаяў — поўна. Адзін афіцэр мяне пытае:

— Што прывёз?

— Пшанічку, пане афіцэр. Тпру! —бадзёра гукнуў я, спыняючы каня.

— Хто такі і адкуль? — задаволена ўсміхнуўся афіцэр.

— Грыцыян Таўрычаскі, з Малінаўкі, — сказаў я першае, што прышло ў галаву. Выпісалі мне, падлюгі, квіток і загадалі, каб валок мяшкі на склад.

— Пане афіцэр, — узмаліўся я, — ці-ж пад сілу мне гэткі мяшок аднаму панесці?

— Валачы, валачы, рус свіння, ды паменш размаўляй, — загадаў афіцэр і закурыў сігару.

А мне толькі таго і трэба было. Занёс я на склад адзін мяшок, занёс другі. А з таго другога выняў узрыўчатку і запал замаруджанага дзеяння і прываліў усё гэта мяшкамі каля сцяны.

Вышаў са складу, нібы ні ў чым не бывала, абцёр пот з ілба. Вось падыходзіць да мяне той нямецкі певень, пастуквае кіёчкам па глянцаванай халяве.

— Што, рус, у вашай Малінаўцы не чуваць партызан?

— Куды там, пане афіцэр! Нядаўна ў бойцы з вашымі бравымі фрыцамі ўсе яны паразбягаліся.

— То-та-ж! — увесь заззяў афіцэр, аж падскочыўшы па-пятушынаму ад радасці.

Пагаварыў я з тым афіцэрам яшчэ для адводу вачэй ды сабраўся ехаць. Сеў у воз, афіцэр мне наўздагон крычыць:

— Эй, рус, перадай там мужыкам з Малінаўкі, каб заўтра ў дванаццаць ноль-ноль прывезлі на станцыю збожжа, хто яшчэ не прывёз, бо будзе ім за парушэнне загада па сто бізуноў.

— Перадам, пане афіцэр.

Не паспеў я і тры кілометры ад'ехаць, як пачуў аглушальны выбух. Чорная хмара дыму і зарава агню занялісся над складам.

Партызан МІХЕЙ.

ВІЛЕЙСКІЯ ПАРТЫЗАНЫ

Далёка за межамі Вілейскай абласці грыміць слава пра партызан, якімі кіруе адважны камандзір, совецкі інтэлігент тав. М. Гэты атрад з'яўляецца нечакана, наносіць удары па камунікацыях, базах, штабах ворага і зноў знікае ў лясах і балотах. Не праходзіць і двух дзён, як атрад зноў у дзеянні, зноў граміць акупантаў.

Гэтымі днямі тав. М. паведаміў аб новых баявых поспехах свайго атрада:

У мястэчку М. адважныя вілейцы разграмілі нямецкі гарнізон, перабілі 48 гітлераўцаў. У часе бою на бок партызан перайшло 11 паліцэйскіх. Разагнаны партызанамі гарнізон у насялёным пункце К. У баях з гітлераўцамі і паліцэйскімі, якія хутка ўсе разбегліся, падбіта бронемашына, знішчана 8 аўтамашын. Партызанамі захоплены вялікія трафеі: 82 вінтоўкі, 9 кулямётаў, 6.500 патронаў.

Паспяхова дзейнічаюць партызаны-вілейцы з засад. За чэрвень месяц яны знішчылі 136 нямецкіх салдат і афіцэраў, спалілі 4 масты і разбурылі 28 кілометраў лініі сувязі.

Дзейнічаючы на важнай чыгуначнай камунікацыі партызаны-падрыўнікі атрада пусцілі пад адкос 12 варожых эшалонаў з тэхнікай і жывой сілай.

Вілейцы жорстка помсцяць немцам за іх крывавыя справы на беларускай зямлі. З кожным днём барацьбы яны становяцца больш яраснымі і бязлітаснымі. Не будзе спакою акупантам на нашай зямлі.

БЕЛАРУСЫ НА ФРОНЦЕ

ЧУЕМ ГОЛАС РОДНАЙ ЗЯМЛІ

Больш двух год я на фронце, у Дзеючай Арміі. Люта помшчу гітлераўскім звярам за ўсё, што яны твораць у гарадах і сёлах роднай Беларусі.

Я беларус. Радзіўся я на Гомельшчыне, на цудоўным беразе Дняпра. У дзень вераломнага нападу фашыстаў на наш край я пайшоў у Чырвоную Армію.

У жорсткіх баях на беларускай зямлі мы выматвалі сілы ворага, перамалвалі яго тэхніку. Увесь народ узняўся на барацьбу з акупантамі. Спынілі нямецкую навалу. Потым Чырвоная Армія перайшла ў наступленне і адкінула чужынцаў ад Масквы. Смяротным боем білі прышэльцаў і гналі на захад. Зараз наша часць стаіць недалёка ад родных беларускіх лясоў. Мы чуем голас зямлі беларускай.

Маё падраздзяленне, — а ў ім не адзін дзесятак сыноў беларускага народа, — знішчыла больш 1.000 гітлераўцаў, да дзесятка фашысцкіх танкаў, некалькі самалётаў, многа гармат і кулямётаў.

Не так даўно на пярэднім краю абароны нам, беларусам, давялося чытаць газету «Совецкая Беларусь». Мы чыталі пра гераічную барацьбу беларускіх партызан.

Мужная барацьба беларускага народа натхняе нас, чырвоных воінаў, на гераічныя подвігі, з новай сілай б'ём нямецкіх разбойнікаў.

Капітан Владзімір ГРАНЬ.

Кулямётчык Ткачоў

Біяграфія яго кароткая. Радзіўся і ўзгадаваўся на Бабруйшчыне. Выхаваў яго ленінскі комсамол. На фронце другі год.

На фронт з вучэбнага батальёна ён прышоў кулямётчыкам і ў зімовую кампанію 1943 года касіў немцаў па-майстэрску, біў нямецкіх разбойнікаў так, як вучыць любімы правадыр, Маршал Совецкага Саюза таварыш Сталін.

Мы наступалі. За кожны метр зямлі разгараліся крывепралітныя баі. Задача была не толькі выбіць немцаў з Н-скага пункта, але знішчыць яго жывую сілу і тэхніку. Разгарэўся вялікі бой. Немцы ўсімі сіламі стараліся затрымаць наша наступленне. Кулямётчыку Афанасію Ткачову было даручана зайсці праціўніку ў тыл, пасеяць паніку і знішчыць яго жывую сілу.

Ткачоў са сваімі сябрамі-кулямётчыкамі прабраўся ў тыл акупантам; яны залеглі каля стога, недалёка ад дарогі, па якой павінны адступаць немцы і па якой цяпер падвозілі на пярэдні край боепрыпасы. Паказаліся тры падводы і некалькі фрыцаў. Немцы везлі боепрыпасы. Ткачоў прыпаў да кулямёта. Фрыцы і іх коні палеглі забітыя, засталіся харчаваннем для крумкачоў. Гэтага было дастаткова для пачатку панікі ў тыле ворага. А далей—нашы наступаюць, займаюць вёску, а немцы адступаюць па дарозе, у якой залёг адважны кулямётчык Ткачоў. Дзесяткі фрыцаў улажыў у гэты дзень Афанасій Ткачоў.

Другі эпізод. У раёне вёскі Р. немцы пайшлі ў контратаку і пацяснілі наша пяхотнае падраздзяленне. Не адступіў мужны кулямётчык. Ен укрыўся за будынкам з верным сваім сябром «Максімам». Пра запас меў нямецкі трафейны кулямёт. З «Максіма» і з трафейнага кулямёта Ткачоў не толькі стрымліваў наступаючыя сілы праціўніка, але палову іх знішчыў. Немцы не чакалі такой засады і адхлынулі. Наша падраздзяленне рынулася ў атаку і заняла вёску.

Гэта два эпізоды, а іх мноства.

За мужнасць і адвагу, за майстэрскую стральбу, кулямётчык Афанасій Іванавіч Ткачоў узнагароджан медаллю «За адвагу». Ен зараз старшына роты і кандыдат у члены вялікай партыі Леніна—Сталіна.

Старшына КРАЦЭР,
узнагароджаны медаллю «За баявыя заслугі».

Клятва на магіле баявога друга

Комсамольца Нікалая Анохіна любілі ў атрадзе за яго вясёласць, маладую хватку, напорыстасць у баю і вучобе. Нікалай меў на мэце стаць падрыўнікам. Увесь вольны час ён аддаваў вывучэнню падрыўнай справы. Хутка свае веды ён прымяніў на практыцы. Пад адкос пачалі валіцца варожыя эшалоны.

З. радавога байца-падрыўніка Нікалай становіцца камандзірам дыверсійнай групы. Яго група пасылаецца на самыя адказныя, самыя складаныя аперацыі. І не было яшчэ выпадку, каб падрыўнікі Нікалая прышлі ў атрад, не выканаўшы задання.

Немцы пачалі паляванне на бясстрашных дыверсантаў.

Быў узарваны адзінаццаты варожы эшалон. На дарозе ў атрад група наткнулася на нямецкую засаду. Смяртэльна паранены, упаў Леанід Волкаў. Нікалай кінуўся на дапамогу таварышу. Але ў гэты час варожая куля скасіла Нікалая. Ен упаў недалёка ад Леаніда.

Два падрыўнікі, якія засталіся з групы, Міша і Пеця, прыціскаючыся да зямлі пачалі прабірацца да свайго камандзіра. «Не дадзім на здзек ворагу!»—цвёрда рашылі яны і асцярожна, пад агнём ворага, падабралі Нікалая. Яны вынеслі яго ў зацішнае месца. Міша прыклаў вуха да грудзей таварыша — ледзь-ледзь чуваць стук сэрца. Загасала жыццё мужнага юнака, гарачага патрыёта радзімы. Нікалай адкрыў вочы і ціха праказаў:

— Шкада, што не змагу больш біць немцаў...

Без слёз пахавалі свайго камандзіра баявыя сябры. Яны пакляліся адпомсціць ворагу за смерць Нікалая.

Дыверсійная група, створаная Нікалаем, жыве і дзейнічае. Бясконца ўзрываюцца на партызанскіх мінах варожыя эшалоны. Кожны раз, калі ад моцных выбухаў разлятаюцца ў шмацце вагоны з фрыцамі і іх тэхнікай, Міша, які цяпер камандуе групай, гаворыць:

— Яшчэ адзін эшалон за нашага Нікалая.

Партызан З.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Зянітны разлік старшага сяржанта І. В. Кочкіна збіў 4 варожыя самалёты.

НА ЗДЫМКУ: Злева направа першы рад: А. М. Скрыпка, С. Э. Цыгельман, С. А. Сірэцкі, І. В. Кочкін; другі рад: В. П. Ткачэнка, Д. В. Ярэменка, І. В. Сачук і Е. І. Суслоў.

„Новы зямельны парадак", або новая кабала нямецкіх акупантаў

Сваім вераломным нападам нямецкія захопнікі спынілі стваральную працу беларускага народа. Пазбавіўшы беларускі народ нацыянальнай незалежнасці, разбурыўшы, спаліўшы, разграбіўшы сотні цудоўных гарадоў і сцёршы з твару зямлі тысячы добра адбудаваных паселішчаў, гітлераўцы сталі наводзіць у акупіраванай Беларусі свой «новы парадак». Услед за нямецкай арміяй у Беларусь, як саранча, наляцелі пад выглядам сельскагаспадарчых афіцэраў, сельскагаспадарчых упраўляючых нямецкія каланісты, якія пачалі нясцьпына грабіць беларускіх сялян.

Немцы выдалі загад аб так званым «новым парадку землекарыстання». Услед за ім і ў развіццё яго з'явіўся рад новых загадаў зямельных органаў германскіх акупацыйных улад. Гэтымі загадамі калгасы ператвараліся немцамі ў «абшчыны» з захаваннем абшчыннай апрацоўкі зямлі.

Пры дапамозе абшчыны гітлераўцы разлічвалі, што ім лягчэй будзе грабіць сялянскія масы. Акрамя таго, нямецкія акупанты імкнуліся скарыстаць абшчыну як арганізацыю вышуку. У загадзе № 2 сказана, што «членамі абшчын не могуць быць комуністы, партызаны, спачуваючыя партызанам; комсамольцы і спачуваючыя большэвікам могуць быць прыняты ў абшчыну толькі пры ўмове, калі не менш 2/3 членаў абшчыны будзе хадайнічаць аб прыёме іх і гэта хадайніцтва будзе пацверджана германскімі ўладамі».

Гэты-ж загад патрабуе, каб «абшчыны» прадставілі спіс усіх асоб, якія не прыняты ў «абшчыны», з указаннем, чаму не прыняты. Карацей гаворачы, праз «абшчыны» нямецкія захопнікі хацелі атрымаць для гестапо спісы комуністаў, комсамольцаў, партызан, спачуваючых ім, усіх тых, хто з пункту гледжання фашысцкіх разбойнікаў лічыцца палітычна неблаганадзейным.

Жадаючы замаскіраваць свае сапраўдныя намеры, немцы зрабілі выгляд, што перадаюць зямлю беларускім сялянам. Для гэтага яны ўвялі абшчыны і так званы «новы парадак землекарыстання». Іх прапаганда ўсяляк пачала рэкламіраваць гэты «парадак», абяцаючы совецкаму селяніну фашысцкі рай.

Аб тым, што фашысцкія людаеды ніколі не думалі і не думаюць даць сялянству зямлю, што яны не адмовіліся ад думкі пасадзіць на калгасна-сялянскія землі нямецкіх каланістаў - памешчыкаў і баронаў, гавораць многія факты. У палажэнні і ў загадзе аб «новым парадку землекарыстання» гаворыцца аб размеркаванні тых нікчэмных рэштκаў калгаснай маёмасці, якія не вывезены ў Германію. «Сяляне,— падкрэслівае загад,— адказваюць за захаванне гэтай маёмасці», значыць, яна, як разлічваюць гітлераўцы, знаходзіцца ў часовым карыстанні ў сялян. Ясна, што гітлераўскія разбойнікі захоўваюць гэту маёмасць для нямецкіх каланістаў.

Сяляне адразу-ж разгадалі ўсе хітрыкі фашысцкага ашуканства, правільна расцаніўшы гэты «новы парадак землекарыстання» як сродак ператварэння совецкіх сялян у рабоў.

Год «абшчыннага» землекарыстання не прынёс немцам жаданых вынікаў. Сяляне ў абшчыне не толькі не станавіліся на шлях усемагчымых паставак немцам прадуктаў сельскай гаспадаркі, але аказвалі арганізаванае супраціўленне ўсялякім грабежніцкім паборам.

У першы год акупацыі немцы ўсяляк спрабавалі насаджаць сваіх каланістаў на калгасна-сялянскай зямлі. Да восені 1942 года ў раёне Слуцка, Мінскай вобласці, немцамі было створана 95 маёнткаў. У вёсцы Доўжа, Віцебскай вобласці, нямецкаму каланісту было адведзена 600 гектараў сялянскай зямлі. Другому нямецкаму каланісту было адведзена 350 гектараў у вёсцы Язвіна, той-жа вобласці. У Кузьміничэўскім сельсовеце, Механўскага раёна, Віцебскай вобласці, было адабрана ў сялян 500 гектараў зямлі і перададзена нямецкаму каланісту. Такія-ж факты насаджэння нямецкіх каланістаў мелі месца ў Магілёўскай, Гомельскай, Баранавіцкай і іншых абласцях Беларусі.

Разгром нямецкіх войск пад Сталінградам, на Кубані, у Данбасе, пад Варонежам, Ленінградам, Ржэвам, Вязьмай і на іншых участках фронта, магутныя ўдары народных мсціўцаў-партызан па варожых тылах сарвалі ўсе планы Гітлера «маланкава» закончыць вайну і ўстанавіць «новы парадак» на захопленай ім тэрыторыі. Народныя мсціўцы-партызаны пры падтрымцы ўсяго насельніцтва знішчаюць наехаўшых нямецкіх каланістаў і зрываюць каварныя планы нямецкіх захопнікаў.

Цяпер нямецкія захопнікі, убачыўшы, што нельга беларусаў грабіць усіх разам, сталі грабіць іх па аднаму, забіраць для сваіх галодных галаварэзаў хлеб, мяса і іншыя прадукты сельскай гаспадаркі.

З гэтай мэтай на 1943 год немцы ўстанавілі «новы парадак спагнання падаткаў з сялян»; падаткі спаганяюцца з сялян з кожнага паасобку, а не з абшчыны, як было год назад. Размеры гэтых падаткаў настолькі вялікія, што яны ў корані разбураюць гаспадарку. Пры тым, калі селянін не выплаціць падаткаў, то ён пазбаўляецца зямлі, гэта значыць, зямля ад яго адбіраецца і перадаецца нямецкаму зямельнаму ўпраўленню. Створаныя ва ўсіх акругах, раёнах і валасцях нямецкія зямельныя ўправы з'яўляюцца поўнымі гаспадарамі ўсіх зямельных угоддзяў і лясоў. Значыць, гітлераўцы і не думаюць аддаваць сялянам зямлю.

Нямецкі «новы парадак землекарыстання» нясе сялянам бясконцыя пакуты і гора, жабрацтва і галодную смерць.

Беларускі народ не скарыўся і не скарыцца гітлераўцам. З першых-жа дзён утаржэння немцаў на беларускія землі беларусы ўзяліся за зброю і вядуць упорную барацьбу з гітлераўцамі. Гэта барацьба пашыраецца і становіцца больш жорсткай.

Сяляне і сялянкі! Гераічная Чырвоная Армія разгроміць і выганіць немцаў за межы нашай радзімы. Дапамагайце Чырвонай Арміі, зрывайце ўсе мерапрыемствы гітлераўцаў, не давайце ім хлеба, мяса, фуражу. Дапамагайце партызанам знішчаць ворага, руйнаваць яго тылы. Гэтым самым вы паскорыце перамогу над ворагам.

Т. ЦІМАФЕЕЎ.

АНТЫФАШЫСЦКІ МІТЫНГ САВЕЦКІХ ВУЧОНЫХ

11 ліпеня ў Маскве адбыўся другі антыфашысцкі мітынг совецкіх вучоных. Адкрыў мітынг старшыня Антыфашысцкага камітэта совецкіх вучоных акадэмік Н. С. Дзержавін. Потым выступілі акадэмік Н. В. Цыцын, Герой Соцыялістычнай Працы авіяканструктар С. В. Ільюшын, Герой Соцыялістычнай Працы акадэмік Е. О. Патон. На мітынгу было агалошана пісьмовае выступленне Героя Соцыялістычнай Працы генерал - лейтэнанта медыцынскай службы акадэміка Н. Н. Бурдэнка.

На трыбуне сапраўдны член Акадэміі Навук Беларускай ССР В. Н. Перцаў.

— Совецкая Беларусь, — гаворыць ён,—была квітнеючай рэспублікай Совецкага Саюза, хутка развіваліся яе навука, мастацтва, літаратура. У 22 вышэйшых навучальных установах навучаліся дзеці рабочых, сялян, інтэлігенцыі. Каля 200 газет і 12 мільёнаў экземпляраў кніг у год выдавалася на роднай беларускай мове. Гітлераўцы сваім вераломным нападам спынілі стваральнае жыццё беларускага народа. Яны разгромілі Беларускую Акадэмію Навук і раскралі яе багацейшую калекцыю гістарычных дакументаў і кніг, разбурылі бібліятэкі, інстытуты, карцінныя галярэі, школы. Нямецкі фашызм спрабуе знішчыць усе адзнакі беларускай дзяржаўнасці. Але беларускі народ не стаў на калені перад нямецкімі захопнікамі. Увесь наш народ узняўся на свяшчэнную народную вайну. Усё больш і больш магутныя ўдары наносяць ворагу нашы гераічныя партызаны. Сярод іх—многа дзесяцаў навукі—вядомы хімік акадэмік Прылежаеў, вучоны сакратар Беларускай Акадэміі Навук Іван Гутараў і другія. Беларускія вучоныя сваёй самаадданай працай у тыле актыўна дапамагаюць свайму народу, аддаюць усе свае сілы справе барацьбы з нямецкімі захопнікамі.

На мітынгу таксама выступілі акадэмік С. І. Вавілаў, рэктар Тартускага ўніверсітэта прафесар Х. Круус і другія.

Антыфашысцкі мітынг совецкіх вучоных прыняў зварот да вучоных усяго свету і паслаў прывітанне мітынгу брытанскіх вучоных у Лондане. У сваім звароце совецкія вучоныя заклікаюць перадавых людзей навукі аддаць усе сілы барацьбе з гітлерызмам.

З выключным натхненнем удзельнікі мітынга прынялі прывітанне Вярхоўнаму Галоўнакамандуючаму Маршалу Совецкага Саюза таварышу Сталіну.

Зверская расправа над раненым

Немцы акружылі вёску, дзе была наша група. Заставаўся толькі невялікі карыдор для адыходу ў лес. Была дадзена каманда адыходзіць. Вуліца была пад агнём, таму партызаны адыходзілі гародамі.

Група паспяхова адыходзіла да лесу. Застаўся толькі партызан В. Смарговіч. Ен быў паранены. Дапамагчы яму не было ніякай магчымасці, бо немцы вялі шквальны агонь. Смарговіч залёг і адстрэльваўся да апошняга патрона. Апошняй куляй ён паваліў немца, які насядаў на яго. Засталася толькі граната.

Калі фашысты, як звяры, накінуліся на Смарговіча,—ён кінуў гранату, але яна не ўзарвалася.

Фашысцкія груганы схапілі мужнага воіна і ўчынілі зверскую расправу. Яны адрэзалі яму нос, вушы, губы, выкалолі вочы, разбілі прыкладам галаву. Але і гэтага было мала крывяпіўцам. З тупасцю прафесіянальных катаў яны распатрашылі Смарговічу жывот...

Гэтая крывавая расправа над раненым адбылася ў вёсцы Градкі, Смалявіцкага раёна.

Кроў тав. Смарговіча, які загінуў чэсна, як патрыёт сваёй радзімы, кліча да помсты фашысцкаму звяр'ю.

ІВАН П.,
камісар партызанскага атрада.

ВЕСТКІ З СОВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ

ПРАДПРЫЕМСТВЫ РАСТОВА ПАВЯЛІЧВАЮЦЬ ВЫПУСК ПРАДУКЦЫІ

Прадпрыемствы Растова ў пачатку трэцяга квартала яшчэ больш павялічылі выпуск прадукцыі. Адноўлена і прыступіла да выпрацоўкі абутку фабрыка імені Мікаяна.

Удвое павялічыла выпуск папірос Данская дзяржаўная табачная фабрыка. У два разы павялічваецца магутнасць дрэваапрацоўчай фабрыкі імені Урыцкага. Тут, побач з выпускам асноўнай прадукцыі, вырабляюцца прадметы шырокага спажывання—сталы, крэслы і іншая мэбля.

НАЛАДЖВАЕЦЦА ДОБРАБЫТ ГАРАДОЎ КУБАНІ

Аднаўляюцца разбураныя нямецкімі акупантамі гарады Кубані. Комунальныя прадпрыемствы, вадаправод, электрычная сетка—усё прыводзіцца ў парадак.

У Краснадары працуюць усе лазні, адбудоўваецца першая чарга гасцініцы, прыведзены ў парадак трамвайныя шляхі, адноўлены вадаправод. У Армавіры пабудаваны першы этаж будынка лазні, абсталявана часовае памяшканне гасцініцы, адноўлена электрасетка. У Майкопе і Ейску зданы ў эксплаатацыю дызельныя ўстаноўкі, у Крапоткіне абсталяван часовы будынак электрастанцыі, у Тіхарэцку пачаў дзейнічаць вадаправод.

ФОНД АДНАЎЛЕННЯ КУЛЬТУРНЫХ УСТАНОЎ СТАЛІНГРАДА

Уся краіна прымае ўдзел у аднаўленні Сталінграда, разбуранага фашысцкімі бандытамі. Комсамольцы і моладзь 28 рэспублік і абласцей Совецкага Саюза сабралі ў фонд аднаўлення культурных устаноў горада 16 мільёнаў рублёў.

Сталінградскі аблвыканком парашыў на гэтыя сродкі пабудаваць і аднавіць 5 сярэдніх школ, Палац піянераў, Тэатр юнага гледача, парк культуры і адпачынку і гарадскі сад.

ВЫПУСК МАЛАДЫХ НАСТАЎНІКАЎ

У педагагічных навучальных установах РСФСР заканчваюцца дзяржаўныя экзамены. Будзе выпушчана 16.485 настаўнікаў для пачатковых і сярэдніх школ краіны. Значны лік маладых настаўнікаў накіроўваецца ў гарадскія і сельскія школы раёнаў, якія вызвалены ад нямецкіх акупантаў.

ДОМ АДПАЧЫНКУ ДЛЯ РАБОЧЫХ

У сасновым бару каля рэчкі адкрыўся дом адпачынку для стаханаўцаў і інжынерна-тэхнічных работнікаў артылерыйскага завода, дзе дырэктарам Герой Соцыялістычнай Працы тав. Елян. У добра абсталяваных дачах размясціліся лепшыя стаханаўцы і ўдарнікі.

ГРУЗІНСКІ ЧАЙ

Збор зялёнага чайнага ліста на плантацыях Грузіі ў разгары. Сабрана і здадзена дзяржаве мільёны кілаграмаў чаю. Паспяхова выканалі чэрвеньскі план Аджарыя, Абхазія і многія раёны Грузіі. На зборы чайнага ліста выдатна працуюць школьнікі. Каля 100.000 кілаграмаў сабралі вучні школ Батумскага раёна.

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫЯ МАШЫНЫ КАЛГАСАМ

Павялічваючы выпуск прадукцыі для фронта, заводы Узбекістана адначасова вырабляюць усё больш сельскагаспадарчых машын. Адзін з заводаў горада Чырчыка пачаў выпускаць сеялкі. Завод імені Фрунзе—касілкі для сена і збожжа, завод імені Варашылава — запасныя часткі да камбайнаў.

ЗБОЖЖА НОВАГА ЎРАДЖАЮ

Калгасныя арбы са збожжам новага ўраджаю бесперапынна ідуць да загатоўчых пунктаў. Ва ўсіх зернавых раёнах Азербайджана баявымі тэмпамі разгортваюцца ўборачныя работы. У Астрахан - Базарскім раёне здадзены першыя 5.000 цэнтнераў хлеба новага абмалоту. Толькі адзін калгас імені Леніна здаў некалькі сот цэнтнераў хлеба.

У цяжкія дні акупацыі немцамі Кубані дырэктар рыбазавода станіцы Грывенскай Фёдар Пятровіч Марухна пайшоў партызаніць. Добраахвотнікам паступіла ў марскую пяхоту яго 19-гадовая дачка Ніна Марухна. Яна была санінструктарам. У дэсантнай аперацыі ў тылу ворага яна сустрэлася са сваім бацькам-партызанам. За гераізм і адвагу Ніна ўзнагароджана двума ордэнамі. Нядаўна яна прыехала адпачыць у сваю родную станіцу, вызваленую ад немцаў.

НА ЗДЫМКУ: Ніна Марухна прышла з бацькам наведаць магілу зверска закатаваных немцамі настаўніцы Гаршковай і падругі Розенберг.

Новыя работы беларускіх вучоных

Беларуская Акадэмія Навук у совецкім тылу ўзмоцнена працуе над вырашэннем праблем, якія маюць агульна-народнае значэнне. Лабараторыя фізіка-хіміі калоідаў распрацавала спосаб выкарыстання адыходаў маслабойнай прамысловасці шляхам выдзялення бялкоў з жмыху бавоўняніка і сланечніка. Хімікі шукаюць удасканаленыя спосабы атрымання некаторых відаў медыцынскіх прэпаратаў, якія маюць асабліва вялікае значэнне пры лячэнні інфекцый пры раненнях.

Увагу медыкаў прыцягвае праблема аднаўлення цэласці нерваў пры іх раненнях. Член-карэспандэнт Акадэміі Д. М. Голуб дабіўся дадатных вынікаў у вырашэнні гэтай задачы.

Інстытут сельскай гаспадаркі, які распрацаваў агратэхнічныя мерапрыемствы па павышэнню ўраджайнасці цукровых буракоў ва ўмовах Узбекістана, зараз вынайшоў спосаб штучнай сушкі буракоў. Гэта мае вялікае значэнне пры круглагадовай рабоце цукровых заводаў.

Як партызану знайсці сваю сям'ю

Многія з патрыётаў, што засталіся на Беларусі, каб у глыбокім тыле змагацца з ворагам, часова страцілі сувязь са сваімі сваякамі, якія ў пачатку вайны эвакуіраваліся ў совецкі тыл.

За час вайны многія з партызан праз адпаведныя арганізацыі ўстанавілі, дзе знаходзяцца іх сем'і, і наладзілі з імі сувязь.

Многія партызанскія сем'і дапамог расшукаць Эвакааддзел пры Соўнаркоме БССР. Так былі расшуканы сем'і камісара Н-скага партызанскага атрада тав. Н.; жонка і дзеці партызана В., якія жывуць у Свярдлоўскай вобласці; жонка і сын партызана Пятра Б., якія знаходзяцца ў Тамбоўскай вобласці, і г. д.

Даведачная картатэка Эвакааддзела няспынна папаўняецца.

Партызанам, якія яшчэ не ведаюць месцазнаходжання сваіх сем'яў, належыць пісаць па адрасу: Масква, Філіпаўскі пер., 22, Эвакааддзел пры СНК БССР.

ЗНОЎ ЗА ВУЧОБУ

1-га кастрычніка зноў пачнуцца заняткі ў Беларускім Дзяржаўным Універсітэце, які размясціўся недалёка ад Масквы. Адкрыты ўсе факультэты, якія існавалі раней: біялагічны, гістарычны, фізіка - матэматычны, хімічны, геаграфічны. Кафедры ўзначальваюцца ранейшым складам прафесараў. Сярод іх віднейшыя вучоныя—акадэмікі Перцаў, Годнеў, прафесары Ломцеў, Макушок і другія. Пад кіраўніцтвам дацэнта Ларчанкі камплектуецца бібліятэка, абсталёўваюцца лабараторыі. У гэтай справе вялікую дапамогу аказваюць навучальныя ўстановы Масквы.

У прыёмную камісію падана ўжо звыш 200 заяў, галоўным чынам ад дзяцей беларускіх партызан, інвалідаў айчыннай вайны.

ЛІТАРАТУРНАЯ ХРОНІКА

Літаратурна - мастацкі часопіс «Октябрь» прыняў да выдання паэму маладога беларускага паэта Антона Бялевіча «Мой майстра». Паэму перакладае на рускую мову паэт П. Осін.

Міжнародная інфармацыя

ДЭСАНТНЫЯ АПЕРАЦЫІ ВОЙСК САЮЗНІКАЎ НА ВОСТРАВЕ СІЦЫЛІЯ

Ваеннае міністэрства ЗША апублікавала наступнае камюніке:

«10 ліпеня зранку англійскія, амерыканскія і канадскія войскі пад камандаваннем генерала Эйзенхауэра пачалі аперацыі па высадцы на востраве Сіцылія. Высадцы папярэднічала паветраная атака. Войскі, якія высаджваліся, падтрымліваліся ваенна-марскімі сіламі, якія падвяргалі абстрэлу берагавую абарону ў час высадкі».

Алжырскае радыё паведаміла аб тым, што высадка войск саюзнікаў зроблена ў скалістай частцы заходняй аканечнасці Сіцыліі. З Каіра афіцыйна паведамілі аб тым, што амерыканскія цяжкія бамбардыроўшчыкі поўнасцю знішчылі галоўны штаб абароны ўзброеных сіл краін восі на Сіцыліі.

Як перадае агенцтва Рэйтэр, штаб саюзнікаў у Паўночнай Афрыцы афіцыйна паведаміў, што войскі саюзнікаў зрабілі высадку ў ваколіцах Джэлы, на поўдні Сіцыліі. У паведамленні ўказваецца, што амерыканскія войскі пры падтрымцы ваенна-марскіх сіл прарвалі ўмацаваныя пазіцыі праціўніка ў гэтым раёне.

Высадка саюзных войск вытваралася ў розных пунктах на працягу 160 кілометраў сіцылійскага ўзбярэжжа. Саюзнікі працягваюць перакідваць на востраў Сіцылія войскі, гарматы, транспартныя сродкі і іншае снаражэнне.

Па паведамленню карэспандэнта агенцтва Рэйтэр, англійскія і амерыканскія парашутысты былі высаджаны на востраве Сіцылія 9 ліпеня ў 23 гадзіны 20 мінут. Следам за парашутыстамі былі перакінуты на планерах,—іх буксіравалі транспартныя самалёты,—англійскія войскі. Дасягнуўшы зямлі, гэтыя войскі адразу замацаваліся на ўзбярэжжы ззаду абароны праціўніка. Парашутныя войскі былі дастаўлены на Сіцылію за некалькі гадзін да высадкі асноўных сіл.

На працягу 10 ліпеня бамбардыроўшчыкі саюзнікаў атакавалі аэрадромы праціўніка на Сіцыліі, пункты сувязі, транспарт і другія непрыяцельскія аб'екты ва ўнутранай частцы вострава.

ДЗЕЯННІ АВІЯЦЫІ САЮЗНІКАЎ

У ноч на 10 ліпеня англійскія самалёты зрабілі вельмі жорсткі налёт на Гельзенкірхен у цэнтральнай частцы Рура. 10 ліпеня вялікія злучэнні амерыканскіх цяжкіх бамбардыроўшчыкаў і англійскіх лёгкіх бамбардыроўшчыкаў атакавалі германскія авіяцыйныя базы ва Францыі.

АНТЫГІТЛЕРАЎСКІ РУХ У БЕЛЬГІІ

Гітлераўская газета «Бруселер цэйтунг» прызнае, што ў апошні час антыгерманская барацьба ў Бельгіі прыняла асабліва шырокі размах у сувязі з прымусовай адпраўкай бельгійцаў на працу ў Германію. Газета заяўляе, што сем'і, сябры і знаёмыя высланых у Германію бельгійцаў «паддаюцца спачатку разлагаючым варожым лозунгам, а потым уступаюць у нелегальныя арганізацыі». Газета адзначае таксама, што членам патрыятычных арганізацый аказваецца дапамога грашыма, фальшывымі дакументамі, прадастаўленнем сховішча і г. д. Гітлераўская газета не можа захаваць, што ўсё гэта ўяўляе сабою сур'ёзную небяспеку для акупацыйных улад.

ПРЫЕЗД У АНГЛІЮ ВАЕННАГА МІНІСТРА ЗША СТЫМСОНА

Ваенны міністр ЗША Стымсон прыбыў у Англію. У час свайго прабывання ў Англіі Стымсон сустрэнецца з камандуючым амерыканскімі ўзброенымі сіламі на еўрапейскім тэатры аперацый генералам Дэверсам і з вышэйшымі грамадзянскімі і ваеннымі ўладамі, а таксама будзе інспектываць амерыканскія войскі, аэрадромы і іншыя збудаванні.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.
А1408.